

Ympäristövaliokunta

VNS 1/2026 vp ruokapoliittinen selonteko kansallisesta ruokastrategiasta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua ruokapoliittisesta selonteosta kansallisesta ruokastrategiasta ja toteaa, että selonteon sisältö on oikeansuuntainen. Selonteossa tunnistetaan ruokajärjestelmän keskeisiä haasteita, kuten alkutuotannon heikko kannattavuus, arvonlisän epätasainen jakautuminen ruokaketjussa ja ruokaketjun toimijoiden liiallinen kotimarkkinakeskeisyys, mikä luo ruokastrategian toteuttamiselle realistiset lähtökohdat.

MTK korostaa, että alkutuotannon elinvoima ja kannattavuus lopulta ratkaisevat, voidaanko ruokastrategian päämääriä ylipäänsä saavuttaa. Ilman suomalaista alkutuotantoa kansallinen ruokastrategia on epäonnistunut. Toimet, joilla parannetaan viljelijöiden markkina-asemaa, monipuolistetaan myyntikanavia, haetaan arvonlisäystä ja lisätään tuotannon tehokkuutta ovat välttämättömiä markkinoilta saatavien tulovirtojen kasvattamiseksi. Taloudellisesti kestävä maatalous on lisäksi keskeinen edellytys muiden kestävän kehityksen toimien edistämiseksi alkutuotannossa.

Ruokapoliittisessa selonteossa on tunnistettu, että ruokavienti on keino parantaa kannattavuutta ja ruokajärjestelmän reiluutta, mutta ruokaviennillä on käytännössä paljon monipuolisempi vaikutus. Selonteossa on otettava huomioon, että markkina-alueen laajentuminen, paremmat katteet, ja riippumattomuus kotimaan kaupasta ovat keskeisiä tekijöitä, jotka tukevat alkutuotannon ja teollisuuden kilpailukykyä sekä mahdollistavat tuotantovolyymien kasvun ja lisäarvomyyntin. Riskienhallinta paranee, kun asiakaskunta jakautuu eri markkinoille, ja tuotantotason ylläpitäminen on vakaampaa kansainvälisen kaupan ansiosta. Sivuvirtojen hyödyntäminen, maaseudun elinvoiman vahvistaminen sekä modernisaatio ja tehokkuus edistävät koko elintarvikesektorin kestävästä kasvusta ja alueellista taloudellista toimintaa. Markkinoiden monipuolistuminen ja siirtyminen myyntilähtöiseen toimintamalliin vahvistavat suomalaisen alkutuotannon ja teollisuuden asemaa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Ruokastrategian toteuttamisen kannalta on tärkeää, että hallinto kykenee sitoutumaan päämääriin yli hallituskausien ja sitoutumisen tulee näkyä selvästi strategian toimeenpano-ohjelmassa. Erityisesti hallinnon sitoutuminen on edellytys sille, että alkutuotannossa ja teollisuudessa uskalletaan investoida ja tavoitella kasvua. Erityisesti ruokaviennin osalta hallinnon rakenteellinen sitoutuminen tarkoittaa, että vientipalveluja on aina tarjolla, kuten muissa EU-maissa. Toimeenpano-ohjelmassa tulee varmistaa, että 1) maa- ja metsätalousministeriön sekä ulkoministeriön go-to-market -palvelut, 2) ulkoministeriön close-the-deal-konsulttipalvelut, 3) Ruokaviraston lupa- ja vientivalvontapalvelut sekä 4) Elinvoimakeskusten aluekehitys- ja rahoituspalvelut säilyvät yli hallituskausien ja vahvistavat vientiyritysten kansainvälistä kilpailukykyä.

Ruokastrategian tavoitteiden toteuttaminen edellyttää laaja-alaista sitoutumista, vuorovaikutusta sekä yhteistyötä valtion ja ruokaketjun toimijoiden välillä. Sitoutumisen sekä yhteistyön kannalta on erityisen tärkeää, että ruokastrategian toimeenpanon ja seurannan keskeiseksi toimijaksi asetettavan ruokaneuvoston

Thimjos Ninios

21.4.2026

kokoonpanoa laajennetaan osallistamaan hallinnon lisäksi myös keskeisimpiä ruokaketjun etujärjestöjä kuten MTK, ETL, MaRa ja PTY.

Helsinki, 21.4.2026

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Thimjos Ninios

Johtaja, kansainvälinen kauppa